

Az ideai Perseida-táborról tehát elmondhatjuk, hogy jól sikerült; azt hiszem, mindazok jól érezték magukat, akik először voltak ilyen rendezvényen, s azok is, akik már sok hasonlóan vettek részt. A megfigyelések kiértékelése már elkezdődött, de még sok hónapnyi munkát igényel - hála a kb. 4500 /!/ feljegyzett meteor-nak. Velünk egyidőben az ország más részein is folyt szervezett észlelőmunka, pl. a Bakonyban Rák-tanyán és Tüskés-hegyen.

A P '85 táborban 74 fő vett részt:

Ádám László, Antal Géza, Bagó Balázs, Balázs Katalin, Barcs Lajosné, Bartsch Tamás, Berend Zsolt, Bodor Béla, Bodor Béláné, Bogdán Tamás, Braskó Sándor, Czecher Tamás, Csabai László, Csányi István, Csányi János, Csordás László, Dobóczy Zsolt, Domokos Tamás, Dömény Gábor, Farkas Ernő, Farkas Ernőné, Fidrich Róbert, Fodor Antal, Fodor Antalné, Fodor Anikó, Fodor Erika, Fodor László, Gombos Judit, Gyarmati László, Györki Gizella, Gyurman Tibor, Hajnal Éva, Hollósy Tibor, Illés József, Karaba Zoltán, Kéglí Zoltán, Kovács Sándor, Kudor Gyöngyvér, Laczkó Attila, Litter János, Márai Attila, Mihály Ilona, Mizser Attila, Mojdisz István, Nagy Rezső, Nyikes Tamás, Posztobányi Kálmán, Radics Istvánné, Ratkai Ferenc, Répánszky Dóra, Rózsa Ferenc, Ságodi Ibolya, Sándor Edit, Spányi Péter, Steiner András, Süle Gábor, Szabó Dávid, Szabó Edit, Szabó Erika, Szabó Gábor, Szakács József, Szakácsné Krakó Mária, Szalados István, Széll Tamás, Szentpéteri László, Szőke Balázs, Szőkéné Samai Ildikó, Tarnay Kálmán, Tepliczky István, Vágújhelyi Ferenc, Veniger Ágnes, Vinkó József, Zalay Horka, Zalezsák Tamás.

SPÁNYI PÉTER

Térképek a meteorészleléshez

E cikkben néhány elterjedt térképtípusról írunk.

Felmerülhet bennünk, főleg ismerve az észlelők kényelemszeretetét, nem lehetne-e egyszerűsíteni a meteormegfigyeléseket a térképek, ill. a meteorpályák berajzolásának kiiktatásával. Nos, a brit amatőrök Prentice vezetésével még régebben kidolgoztak egy igen eredményes térkép nélküli észlelési módszert. Ez feltételezi az égbolt igen alapos ismeretét, legalább a +3^m-jú csillagokig /név, vagy jelölés/, ugyanis a megfigyelők leírják, vagy magnóra mondják a meteorok fel- és eltűnési helyének csillagokhoz viszonyított helyzetét, és ezt dolgozzák fel később.

Az amerikaiak Charles P. Olivier vezetésével, a kanadaiak Peter M. Millman irányításával szervezték meteorészlelő hálózatot, melynek tagjai sokszorosított térképekre rajzolták be a meteorokat. A Millman által kifejlesztett térképcsoport az egy lapját mutatja az 1. ábra, mely az északi szélesség 45°-a mentén észlelők számára készült. Ez a teljes égboltot ábrázolja horizontális koordinátarendszerben, sztereografikus vetületben. Ebben a vetületben torzul legkevésbé a csillagképek alakja, csak nagyságuk változik.

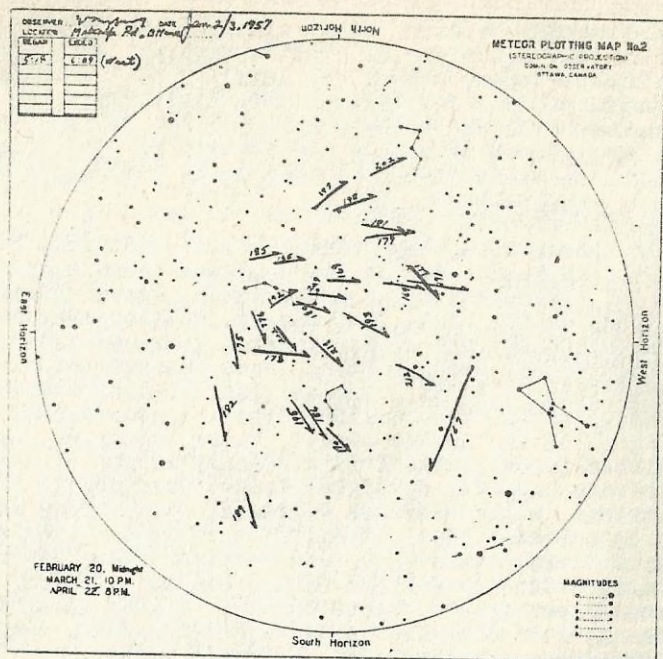

Fig. 3-2. Star map with meteor paths plotted. (Courtesy of P. M. Millman.)

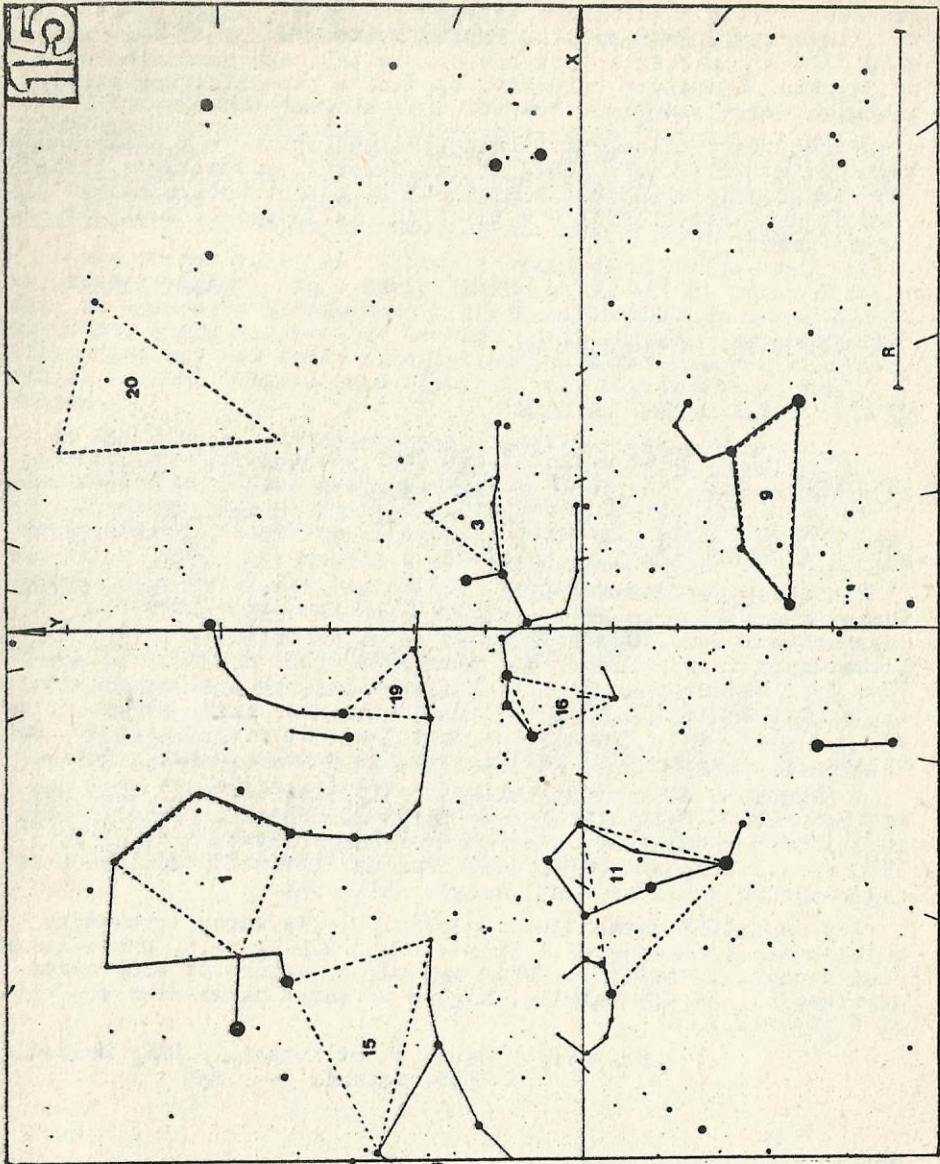
Európában azonban az ún. gnomonikus vetület terjedt el. Ilyet használnak a meteorkutatásban nagyhatalom Csehszlovákiában már a harmincas évek óta, az amatőrök között élenjáró Belgiumban, Olaszországban, újonabban pedig Angliában és Máltán is. A belga és csehszlovák változat több részletben is eltér egymástól. Míg a csehszlovák csak 7 részre osztja fel az eget, addig a belga 18-ra, ezek kevésbé részletesek, viszont könnyen kezelhető A/4-es lapokra rajzolták /ld. 2. ábra/.

A határmagnitúdó meghatározására a csehszlovák változaton több csillag mellé odaírták fényességét 6,4-6,5-ig, míg a belgán fényesebb csillagok által meghatározott sorszámozott háromszögek, négyzetek adtak meg, melyekre táblázatban tüntetik fel, hogy adott határmagnitúdó esetén hány csillag látható bennük. A gnomonikus vetületeknek fő előnye, hogy a meteor és meghosszabbítása a vetületen is egyenes, így főleg az iránya pontosabban rajzolható be.

Az említett brit térkép nélküli és a különböző térképek segítségével végzett észlelések pontosságára összehasonlító számítások történtek:

	végpontok koordinátái	irány-eltérés	szögseb. becslése	fényesség-becslés
ottawai észl.	$\pm 7^{\circ}$	$\pm 14^{\circ}$	nincs becslés	$\pm 0^m,42$
brit észl.	$\pm 3^{\circ},1$	$\pm 3^{\circ},1$	21 %	$\pm 0^m,56$

15

Ugyanakkor a belga amatőrhalózat vezetője, Paul Roggemans összehasonlította a különböző térképekre végzett észleléseket. Ugy találta, hogy a gnomonikusra rajzolt meteorok kb. 40 %-a használható fel, míg másfajta térképek szinte teljesen használhatatlanok céljainkra. Személyes véleménye szerint a csehszlovákok térképe a legjobb erre a célra.

Megfigyelési módszerünk megreformálásakor mi is a csehszlovák térképet választottuk. Reméljük, észlelőink az esetleges kezdeti nehézségek után előbb-utóbb megszokják, s pontosabb adatokat nyerhetünk a meteorokról - s külföldön is jobban értékelik tevékenységünket.

SÜLE GÁBOR

Meteoros rövidhírek

☐ ARGENTINAI METEORITHULLÁS

1985. január 6-án 22:15 UT-kor több tíz meteorit hullott Argentínában, egy 7x10 km-es ellipszis alakú területen Estacion La Criolla-tól keletre, Concorduától 15 km-re északnyugatra Rios tartományban. José Viramonte egy akciót szervezett felkutatásukra, és a következőket jelentette:

"A legnagyobb darab /6,1 kg-os/ 30 m-re esett le Jorge Silva farmer házától, 2 km-re DNy-ra Estacion La Criolla-tól, egy 15 cm mély krátert ütve. Egy 1,95 kg-os darab az Estacion La Negra-i labdarúgópályára hullott. Egy másik, 750 g-os darab pedig egy Rios nevű Estacion La Criolla-i farmer házának tetejét szakította át, átütve egy ajtót a padlóba fúródott. Mrs. Rios, aki kb. 2 m-rel állt távolabb, elmondta, hogy olyan erős hangot hallott, mintha egy sugárhajtású repülőgép kísérete volna a hullást."

A tűzgömböt először Paraná-ból /31,75° S; 60,5° W/, ill. egy 250 km hosszú, NyDNy-KEK irányú pálya mentén sokan látták, észlelték több robbanását, léglökését. Concordiá-ban /31,42° S; 58,0° W/, az uruguayi határ mentén számos igen erős robbanást és sugárhajtású repülőgépszerű hangot hallottak.

A 3 megtalált darabot az argentínai Sajta város egyetemére küldték tanulmányozásra. A teljes tömeg 9,5 kg volt. Brian Mason /Smithsonian Institution, USA/ egy vékony metszetet előzetesen megvizsgált, és úgy találta, hogy a meteorit hipersztén kondrit /L 6 típusú/.

Scientific Event Alert Network /SEAN/ Bulletin
1985. február -- sgr

☐ AZ η AQUARIDÁK BRAZIL MEGFIGYELÉSE

A Brazil Csillagászati Unió néhány tagja 1985 májusában 5 éjszakan észlelte a rajt. A megfigyelők minden éjszaka ugyanazt az égitérületet vizsgálták. Szerintük egy jelentős maximum volt május 2-án 07:45-08:15 UT között. Az egyik észlelő pl. 30 perc alatt 21 rajtagot számlált. Összesen 500 meteort láttak, ebből 256 volt rajtag.